

До розмовних назв автомобілів, для яких характерна псевдомотивація, зарахуємо онім *Хитрила* (Nissan X-Trail) – найменування виникло внаслідок прочитання *X-Trail* на кшталт українського слова.

Отже, псевдомотивація властива розмовним назвам автомобілів. Вона ґрунтована на фонетичній мімікрії як здатності слова до наслідування, можлива від власних імен, зоонімів, флоролексем, побутових предметів, продуктів харчування, назв хвороб, бактерій.

Список використаної літератури:

1. Васильєва О. Б. Метафора в автомобільній лексиці [Електронний ресурс] / О. Б. Васильєва. – Режим доступу : http://linguistics.kspu.edu/webfm_send.
2. Горбач О. Т. Арго в Україні / О. Т. Горбач. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2006. – 688 с.
3. Мельник Н. М. Вплив термінологічної системи на функціонування автомобільного сленгу [Електронний ресурс] / Н. М. Мельник. – Режим доступу : http://philology.knu.ua/files/library/lit_st/39-2/25.pdf.
4. Селиванова Е. А. Когнитивна ономасіологія : монографія / Е. А. Селиванова. – К. : Изд-во Фитосоціоцентр, 2000. – 248 с.
5. Сердега Р. Л. Назви традиційних сухопутних транспортних засобів у говірках Центральної Слобожанщини / Р. Л. Сердега // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія : Філологія. – Харків, 2008. – Вип. 53 (№ 798). – С. 42–45.
6. Словник української мови : в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства ; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970–1980.
7. Янчишин А. Власні назви автомобілів у сленговому мовленні українців / А. Янчишин. – Режим доступу : <http://dspace.tnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/8425/1/Yanchyshyn.pdf>.
8. Янчишин А. М. Власні назви промислових товарів: типологія, походження і функціонування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 – українська мова / А. М. Янчишин ; Черкаський нац. ун-т імені Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2019. – 19 с.

Науковий керівник: д. філол. н., доцент Шитик Л. В.

І. А. Таран

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСВОЄННЯ НОВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ І ПОЛЬСЬКОЇ МОВ)

Суспільство створює всі умови для певних мовних змін і стимулює мовні процеси, що призводять до задоволення його нових потреб як у номінації, так і в комунікації. Лексичний склад мови дуже чутливий до тих змін, що відбуваються в житті творця й носія мови – народу. Саме тому всі зміни, які мають місце в житті суспільства, найбільш виразно віддзеркалюються в лексичній системі мови. Кожне нове суспільне явище, процес, дія, кожне нове поняття вимагає свого найменування, тобто означення конкретним словом [1, с. 62]. На початку ХХІст. всевітня мережа стала активним засобом комунікації, сприяла появі нових слів, серед яких назви комп'ютерних процесів, елементів програмного забезпечення й насамперед назви, безпосередньо пов'язані з Інтернетом.

Залежно від умов життя того чи іншого суспільства навіть ті інновації, що іменують спільні реалії або поняття, можуть поводити себе по-різному в лексиконах окремих мов. Наприклад, в українській і польській мовах деякі такі нові слова унаслідок різної активності засвоєння певних запозичень і різні способи реалізації в мові їхнього номінаційного ресурсу.

Електронна пошта сьогодні стала невід'ємним складником суспільного життя країн світу, проте питома вага її в здійсненні певних суспільних функцій у різних спільнотах неоднакова. Про це свідчить ступінь поповнення лексиконів окремих мов новотворами з першим компонентом *e-*, співвідносним з означенням *electronic* «електронний». В українській мові транскрибований відповідник вихідної англійської аббревіатури *e-mail* «електронна пошта» вперше зафіксовано в «Російсько-українському словнику» за ред. В. В. Жайворонка. У «Сучасному словнику іншомовних слів» О.І.Скопненка та Т.В.Цимбалюк подано вже два

можливі варіанти адаптування цього англійського запозичення – *мейлі e-мейл*. Проте в українських ЗМІ функціонують, крім згаданих відповідників, також *i-мейл / імейл, имейл / u-мейл, мейл, мейло, мейлик,)*, у польських ЗМІ – *pocztaelektroniczna / e-poczta / email / e-mail / eMail / emejl, mail / mejl/imejl*.

Натомість сучасна польська мова не тільки активно їх засвоює, а й виробляє власні номінації – їхні відповідники, а від деяких з цих аббревіатур – і похідні. Низки таких слів засвідчено в працях К.Вашакової, пор. *e-mailować, e-handel, e-książka, e-rynek, e-świat* [7, с. 97–98]. У монографії «Прояви інтернаціоналізації в словотворенні сучасної польської мови» (Варшава, 2005) К.Вашакова докладно обговорює статус номінацій з першим елементом *e-* в польському лексиконі на тлі їхніх відповідників і аналогічних утворень в англійській мові. На думку мовознавця, такі одиниці з усіченим першим компонентом можна розглядати як особливий різновид композитів, порівнюючи їх зі словами, складники яких об'єднано дефісом, як-от: *eko-religijny, seks-shop* [6, с. 60–61]. Активність творення цієї низки слів в англійській мові і їхній приплив до слов'янських лексиконів живить продуктивність моделі творення композитів з першим ініціальним компонентом у професійному англійському лексиконі, пор. приклади, подані К. Вашаковою: *H-bomb* ← *hydrogenbomb*, *A-bomb* ← *atombomb*. В англійській філологічній літературі, як зауважує К. Вашакова, на позначення такого різновиду складних слів побутує термін *lettercompounds* «буквені складні слова» [6, с. 61]. За даними Національного корпусу польської мови Польської Академії наук (НКJPPAN) з прикметником *mailowy* зафіксовано 174 приклади, переважно з іменником *adres*, рідше – з іменником *kontakt*, в одному тексті засвідчено сполуку *listmailowy*. Натомість з прикметником-графічним варіантом *emejlowy* в цьому корпусі обсягом 240 192 461 слововживання не зафіксовано жодного прикладу.

У термінологічній українській лексиці також наявні зразки для творення подібних «літерних (буквених) композитів». З основою *e-* в текстах українських мас-медіа нам трапилася лише напівкалька *e-mail клієнт* з цікавим для нас англіцизмом у вигляді вкраплення або такі продукти мовної гри, як назва електронного літературного проекту *e-LITr*. Щоправда, українські відповідники з абрсовною *e-* і базовим для неї прикметником *електронний* широко представлені в термінологічних словниках, зокрема в «Англо-українському тлумачному словнику з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування»: *e-навчання (електронне навчання), e-сервіс (електронний сервіс), e-ринок (електронний ринок)*, із сучасних текстів різних стилів додамо такі номінації нових понять і об'єктів, нейтральні та експресивно-оцінно забарвлені, як *електронна пошта, електронні вісті, електронна музика, електронний твір, електронний порадишник, електронний формат (роботи з документами), електронний уряд, електронна демократія*.

Формування Інтернет-комунікації як нового відділу лексикону засвідчує істотний вплив потреб мовної практики на добір способів і засобів номінації його понять, їхніх вирізняльних ознак, що сприяє дедалі більшій семантико-функціональній диференціації лексем.

Список використаної літератури

1. Клименко Н. Ф. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі / Н. Ф. Клименко, С. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. – 336 с.
2. Пройдаков Е. М., Теплицький Л. А. Англо-український тлумачний словник з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування. – К.: СофтПрес, 2006. – 824 с.
3. Російсько-український словник / За ред. В.В.Жайворонка. – К., 2003.
4. Сучасний словник іншомовних слів / [укл. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк]. – К.: Довіра, 2006. – 790 с.
5. Waszakowa K. Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny. – Warszawa: WUW, 2005.
6. Waszakowa K. Przejawy tendencji dointernacjonalizacji w systemach słowotwórczych języków zachodnio-słowiańskich // Słowotwórstwo / Nominacja. – Red. nauk. I.Ohnheiser. –Innsbruck: Univer. Innsbruck; Opole: Uniwer. Opolski, 2003. – S. 78–102.

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Хайдер Т. В.